

**UCHWAŁA NR 338/XXXI/2021
RADY MIEJSKIEJ W ŚREMIE**

z dnia 28 października 2021 r.

**w sprawie Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii na
2022 rok**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2021 r. poz. 1372), art. 10 ust. 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2020 r. poz. 2050, Dz. U. z 2019 r. poz. 1655) Rada Miejska w Śremie uchwala, co następuje:

§ 1. Uchwala się "Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii na 2022 rok", stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Śremu.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodnicząca Rady

Katarzyna Sarnowska

Załącznik do Uchwały Nr
338/XXXI/2021
Rady Miejskiej w Śremie
z dnia 28 października 2021 r.

GMINNY PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII NA 2022 ROK

ŚREM

- I. Wprowadzenie**
- II. Diagnoza zasobów i problemów w gminie Śrem**
 - 1. Dane Demograficzne
 - 2. Metryka gminy
 - 2.1. Działalność Ośrodka Pomocy Społecznej
 - 2.2. Działalność Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
 - 2.3. Przemoc w rodzinie
 - 2.4. Przestępczość na terenie Gminy
 - 2.5. Zasoby instytucjonalne Gminy Śrem
 - 2.6. Ważniejsze oddziaływania profilaktyczne dla dzieci i młodzieży
 - 3. Lokalne zagrożenia społeczne w grupie dorosłych mieszkańców.
 - 3.1. Grupa badana
 - 3.2. Cel badania
 - 3.3. Substancje psychoaktywne: narkotyki i dopalacze
 - 4. Problemy społeczne w środowisku dzieci i młodzieży
 - 4.1. Metodologia
 - 4.2. Cel badania
 - 4.3. Charakterystyka grupy badanej
 - 4.4. Substancje psychoaktywne: Narkotyki i dopalacze
 - 4.5. Postawy wobec substancji psychoaktywnych
 - 5. Europejski program badań ankietowych w szkołach – ESPAD. Porównanie wyników badania uczniów z gminy Śrem z wynikami próby ogólnopolskiej z 2019 roku
 - 5.1. Metodologia
 - 5.2. Wyniki – Używanie innych substancji psychoaktywnych
 - 6. Podsumowanie badań ankietowych
 - 6.1. Dorośli mieszkańcy
 - 6.2. Dzieci i młodzież
- III. Cele programu**
- IV. Odbiorcy programu**
- V. Zadania programu**
- VI. Podmioty współpracujące przy realizacji Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii**
- VII. Sposoby realizacji zadań**
- VIII. Zasady finansowania programu oraz sposób realizacji jego zadań**
- IX. Monitorowanie Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii**
- X. Sprawozdanie**

I. Wprowadzenie

Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii jest zapisem działań, które będą realizowane w ramach zadań własnych gminy, w obszarze przeciwdziałania narkomanii na terenie gminy Śrem.

Zadania art. 10 ust. 1 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii zostały zawarte w części V programu.

Program jest realizacją zadań samorządu lokalnego oraz wpisuje się w politykę państwa zawartą w Narodowym Programie Zdrowia.

II. Diagnoza zasobów i problemów w gminie Śrem

W 2021 roku została opracowana Diagnoza Lokalnych Zagrożeń Społecznych, której wykonawcą była firma Nowe Horyzonty z Wrocławia. W tym rozdziale zostały opisane najważniejsze dane wynikające z przeprowadzonej diagnozy.

Celem raportu jest przedstawienie wyników badań ankietowych przeprowadzonych w pierwszej połowie 2021 roku, obejmujących podstawowe problemy społeczne związane z nadużywaniem alkoholu, nikotyny, dopalaczy i narkotyków, uzależnieniem od hazardu, przemocą w rodzinie oraz w środowisku szkolnym, cyberprzemocą, a także postawami społecznymi wobec tychże zjawisk.

Dane dotyczące lokalnych zagrożeń społecznych uzyskane zostały w drodze anonimowych badań ankietowych przeprowadzonych w Gminie Śrem wśród trzech grup reprezentujących lokalne środowiska:

- 1) dorośli mieszkańcy;
- 2) sprzedawcy i właściciele punktów sprzedaży alkoholu;
- 3) dzieci i młodzież szkolna.

Do wzięcia udziału w badaniu zostały zaproszone następujące szkoły z terenu gminy Śrem:

➤ Szkoły Podstawowe:

- 1) Szkoła Podstawowa Nr 1 im. Mikołaja Kopernika w Śremie, ul. Jana Kochanowskiego 2, 63-100 Śrem;
- 2) Szkoła Podstawowa Nr 2 im. Ks. Piotra Wawrzyniaka w Śremie, ul. Szkolna 4, 63-100 Śrem;
- 3) Szkoła Podstawowa nr 4 im. Marii Konopnickiej w Śremie, ul. Stefana Grota Roweckiego 10, 63-100 Śrem;
- 4) Szkoła Podstawowa Nr 5 im. Polskich Noblistów w Śremie, ul. Dezyderego Chłapowskiego 12a, 63-100 Śrem;

- 5) Szkoła Podstawowa nr 6 im. Braci Barskich w Śremie, ul. Ignacego Paderewskiego 4, 63-100 Śrem;
- 6) Szkoła Podstawowa im. gen. Dezyderego Chłapowskiego w Bodzyniewie, Bodzyniewo 35, 63-100 Śrem;
- 7) Szkoła Podstawowa im. Władysława Reymonta w Krzyżanowie, Krzyżanowo 44, 63-100 Śrem;
- 8) Szkoła Podstawowa im. Powstańców Wielkopolskich w Pyszącej, Pysząca, ul. Śremska 12, 63-100 Śrem;
- 9) Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II w Dąbrowie, Dąbrowa, ul. Śremska 2, 63-100 Śrem;
- 10) Szkoła Podstawowa im. hrabiego Władysława Zamoyskiego w Nochowie, Nochowo, ul. Szkolna 5, 63-100 Śrem;
- 11) Szkoła Podstawowa w Zbrudzewie Zbrudzewo, ul. Śremska 49, 63-100 Śrem;
- 12) Publiczna Szkoła Podstawowa w Śremie im. Kawalerów Orderu Uśmiechu, ul. Prymasa Stefana Wyszyńskiego 11, 63-100 Śrem;
- 13) Zespół Szkół Katolickich im. św. Jana Pawła II w Śremie Katolickie Centrum Edukacji i Kultury: Katolicka Publiczna Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II w Śremie, ul. Staszica 1, 63-100 Śrem.

➤ **Szkoły Ponadpodstawowe (zaproszone do wzięcia udziału w badaniu ESPAD przeprowadzonym na potrzeby niniejszej diagnozy):**

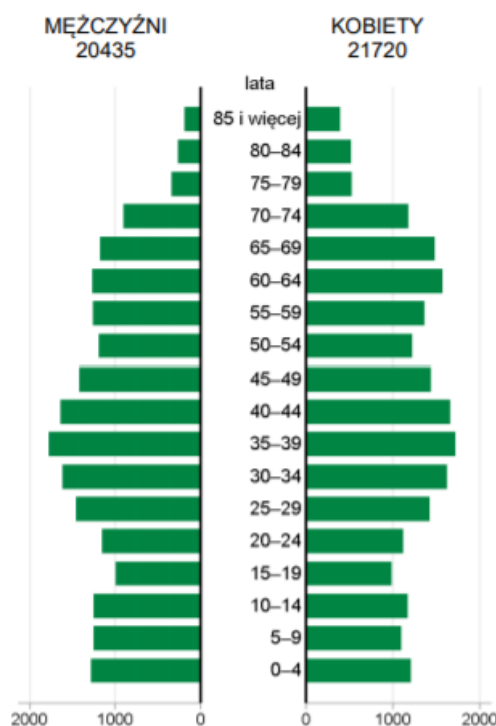
- 1) Liceum Ogólnokształcące im. Gen. Józefa Wybickiego w Śremie, ul. Poznańska 11, 63-100 Śrem;
- 2) Zespół Szkół Ekonomicznych im. Cyryła Ratajskiego w Śremie Technikum Nr 1 im. Cyryła Ratajskiego w Śremie, ul. Wybickiego 2, 63-100 Śrem;
- 3) Zespół Szkół Technicznych im. Hipolita Cegielskiego w Śremie: Technikum Nr 2 w Śremie oraz II Liceum Ogólnokształcące w Śremie, ul. Staszica 3, 63-100 Śrem;
- 4) Zespół Szkół Politechnicznych im. Powstańców Wielkopolskich w Śremie: Technikum Nr 3 w Śremie oraz Branżowa Szkoła I stopnia Nr 3 w Śremie, ul. ks. Popiełuszki 30, 63-100 Śrem;
- 5) Zespół Szkół Katolickich im. św. Jana Pawła II w Śremie Katolickie Centrum Edukacji: Katolickie Akademickie Liceum Ogólnokształcące w Śremie, ul. Staszica 1, 63-100 Śrem.

Dane pochodzące z badań ankietowych uzupełniono o dane na temat funkcjonowania Ośrodka Pomocy Społecznej, Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Policji.

1. Dane demograficzne

Liczba mieszkańców Gminy Śrem na koniec 2019 roku wynosiła **42 155 osób**, z czego **20 435** stanowili **mężczyźni (48,5%)**, a **21 720** **kobiety (51,5%)**. W porównaniu do roku 2018 liczba mieszkańców zmniejszyła się o 105 osób¹.

Wykres 1. Populacja w Gminie Śrem w 2019 roku.

Gmina Śrem ma dodatni przyrost naturalny wynoszący +83. W 2019 roku na terenie Gminy Śrem **urodziło się 464 dzieci**, a **zmarło 381 osób**².

Tabela 1. Przyrost naturalny w Gminie Śrem- 2019 rok

Urodzenia	Zgony	Przyrost naturalny
464	381	+83

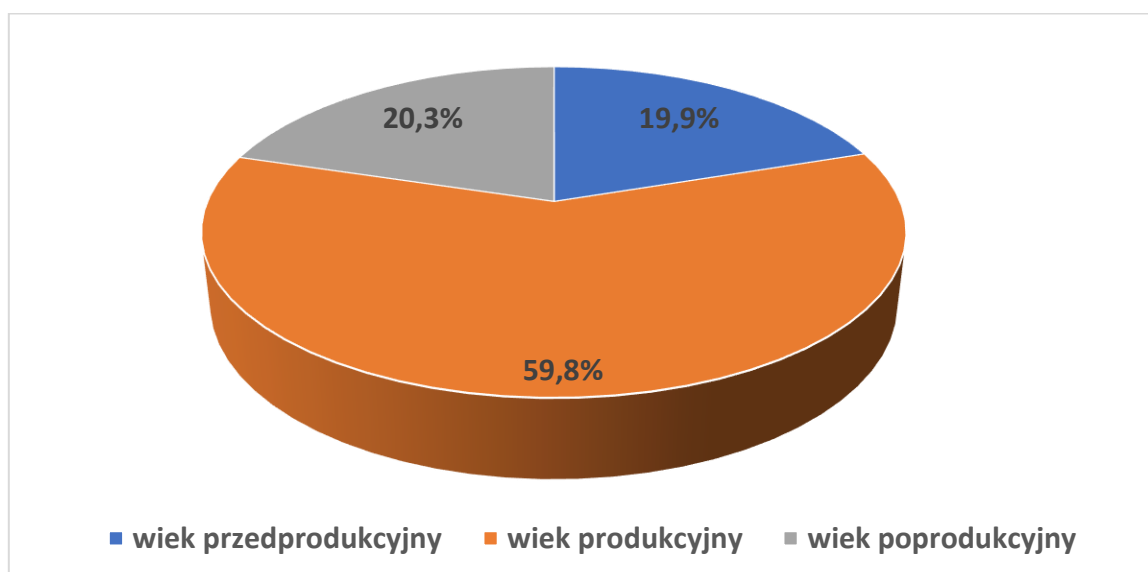
59,8% mieszkańców Gminy Śrem jest w wieku produkcyjnym, 19,9% w wieku przedprodukcyjnym, a 20,3% mieszkańców jest w wieku poprodukcyjnym³.

¹https://poznan.stat.gov.pl/vademecum/vademecum_wielkopolskie/portrety_gmin/powiat_sremski/gm_srem.pdf (dostęp: 10.05.2021).

²https://poznan.stat.gov.pl/vademecum/vademecum_wielkopolskie/portrety_gmin/powiat_sremski/gm_srem.pdf (dostęp: 10.05.2021).

³Tamże.

Wykres 2. Ekonomiczne grupy wiekowe.

2. Metryka gminy

2.1. Działalność Ośrodka Pomocy Społecznej

Dane przedstawione w poniższych tabelach wskazują, że w gminie Śrem w roku 2020 w stosunku do roku 2019 nieznacznie zmniejszyła się liczba osób korzystających z pomocy OPS. Najczęstszymi powodami udzielania pomocy społecznej są niezmiennie od kilku lat ubóstwo, niepełnosprawność, długotrwała choroba oraz bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych.

Tabela 2. Powody przyznawania pomocy społecznej- liczba rodzin⁴.

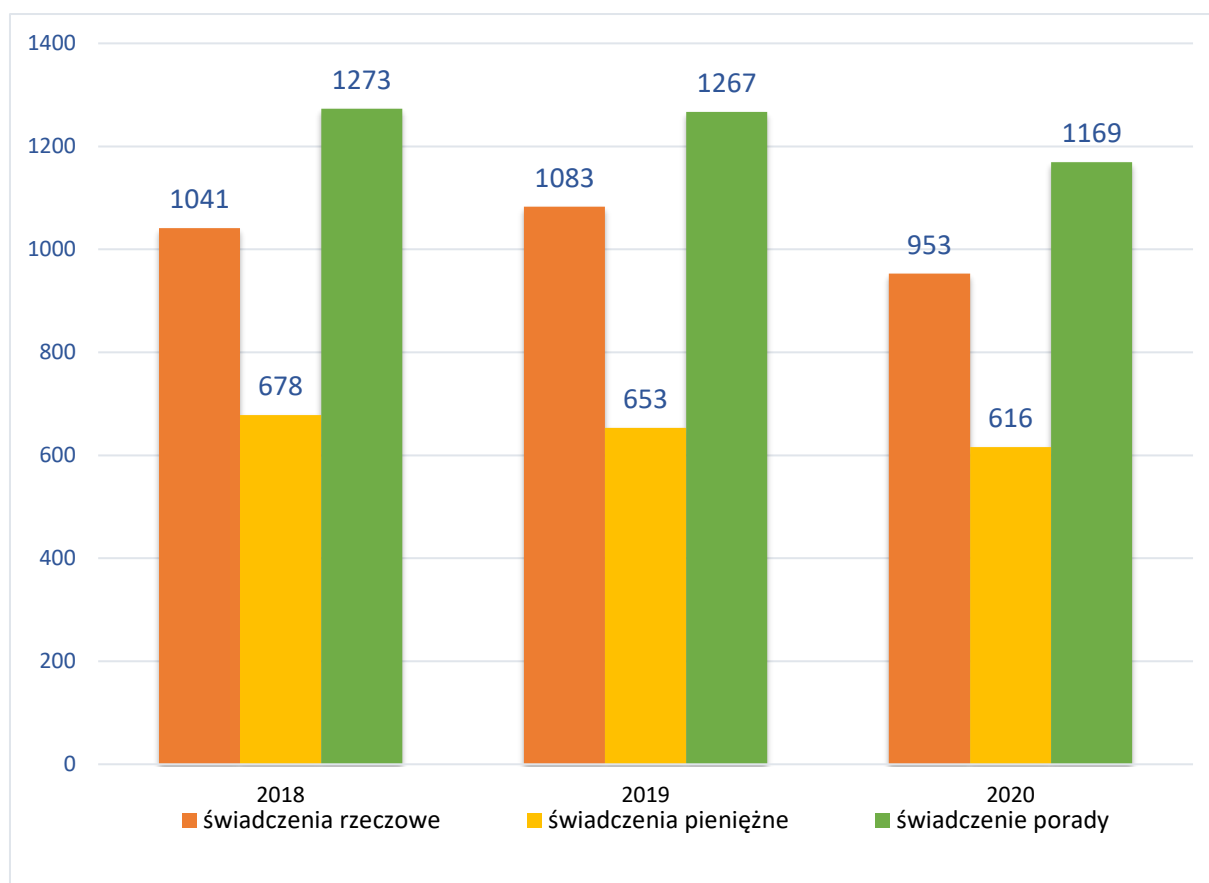
	2018 r.	2019 r.	2020 r.
Niepełnosprawność	350	470	385
Bezrobocie	111	68	86
Ubóstwo	413	382	419
Bezradność opiekuńczo-wychowawcza	137	86	226
Osoby dotknięte długotrwałą chorobą	346	441	473
Alkoholizm	89	69	92
Inne	170	207	187

⁴ W jednym przypadku podstawą do udzielenia pomocy może być równocześnie kilka przesłanek.

Tabela 3. Pomoc Ośrodka Pomocy Społecznej.

	2018 r.	2019 r.	2020 r.
Liczba rodzin ogółem	741	839	769
Rodziny korzystające ze świadczeń z powodu problemów uzależnień	89	69	92

Wykres 3. Rodzaje pomocy udzielanej przez OPS.

2.2. Działalność Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Tabela 4. Liczba posiedzeń KRPA.

	2018	2019	2020
Posiedzenia KRPA (ogółem), w tym:	26	26	21
Ogólne posiedzenia Komisji	26	26	21
Przeprowadzono rozmowy	34	43	37
Kontrole punktów sprzedaży napojów alkoholowych	21	2	0
Postanowienia opiniujące lokalizację punktów sprzedaży napojów alkoholowych (ogółem) w tym:	76	63	60
○ dotyczących jednorazowych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych	0	0	0
○ dotyczących zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych do spożycia w miejscu lub poza miejscem sprzedaży	76	63	60
○ postanowienia negatywne	0	0	0

Tabela 5. Działalność podkomisji interwencyjno- motywującej.

	2018	2019	2020
Do komisji wpłynęło:			
• Wniosków o leczenie odwykowe	52	35	39
• Obecnie rozpoczętych spraw	49	16	27
• Zleceń przeprowadzenia badania przez biegłych sądowych	50	20	30
• Wniosków do sądu w sprawie leczenia odwykowego	0	2	1

2.3. Przemoc w rodzinie

Tabela 6. Procedura Niebieska Karta.

	2018 r.	2019 r.	2020 r.
Ogólna liczna sporządzonych wniosków NK, w tym:	70	80	104
Ośrodek Pomocy Społecznej	25	46	39
KRPA	0	0	0
Placówki służby zdrowia	1	2	2
Placówki szkolno- wychowawcze	4	4	8
Policja	40	28	55

Tabela 7. Liczba zdarzeń związanych z przemocą domową.

	2018 r.	2019 r.	2020 r.
Liczba interwencji dotyczących przemocy w rodzinie:	44	53	66
Liczba ofiar przemocy w rodzinie ogółem, w tym:	80	53	66
○ Kobiety	52	23	39
○ Mężczyźni	18	4	13
○ Małoletni do 13 r. ż.	5	6	7
○ Nieletni w przedziale 13-18 lat	0	6	7
Liczba sprawców przemocy domowej ogółem, w tym:	56	26	47
○ Kobiety	0	2	3
○ Mężczyźni	56	23	44
○ Nieletni	0	1	0
Liczba sprawców przemocy domowej pod wpływem alkoholu ogółem, w tym:	36	15	28
○ Kobiety	0	0	2
○ Mężczyźni	36	15	26
○ Nieletni	0	0	0

Tabela 8. Działalność Punktu Konsultacyjno- Informacyjnego przeciw Przemocy w Rodzinie.

	2018 r.	2019 r.	2020 r.
Liczba rodzin korzystających z pomocy Punktu	62	45	22
W tym rodziny z problemem alkoholowym	62	45	22

2.4. Przestępczość na terenie Gminy

Poniższe tabele przedstawiają dane pozyskane od Policji.

Tabela 9. Przestępstwa/wykroczenia popełnione pod wpływem substancji psychoaktywnych.

	2018 r.	2019 r.	2020 r.
Prowadzenie pojazdów na drodze publicznej w stanie nietrzeźwości	44	29	34
Prowadzenie pojazdów na drodze publicznej po użyciu alkoholu	10	18	10
Zakłócanie porządku publicznego	201	146	368
Liczba wypadków pod wpływem alkoholu	3	4	3
Osoby zatrzymane do wytrzeźwienia ogółem	46	44	47
Osoby nieletnie zatrzymane do wytrzeźwienia	0	0	0

Tabela 10. Przestępstwa na terenie gminy.

	2018 r.	2019 r.	2020 r.
Kradzież z włamaniem	69	77	47
Fizyczne i psychiczne znęcanie się nad rodziną	24	24	29
Pobicie	7	4	7
Uszkodzenie mienia	30	11	49
Kradzież pieniędzy wraz z dokumentami	2	86	4
Kradzież mienia	58	86	62
Inne	649	625	575

Tabela 11. Kwalifikacja prawna wszczętych / stwierdzonych / zakończonych.

2018			
	Wszczęte	Stwierdzone	Zakończone
Znęcanie się na rodziną	35	19	34
Groźby karalne	8	11	10
Uchylanie się od płacenia alimentów	234	144	213
Inne	30	25	30
2019			
	Wszczęte	Stwierdzone	Zakończone
Znęcanie się nad rodziną	28	17	30
Groźby karalne	9	12	11
Uchylanie się od płacenia alimentów	188	126	175
Inne	40	48	47
2020			
	Wszczęte	Stwierdzone	Zakończone
Znęcanie się na rodziną	36	19	30
Groźby karalne	8	11	10
Uchylanie się od płacenia alimentów	153	78	138
Inne	34	30	53

2.5. Zasoby instytucjonalne Gminy Śrem

Na terenie Gminy Śrem w zakresie rozwiązywania problemów społecznych działają takie instytucje pomocowe jak:

- Ośrodek Pomocy Społecznej w Śremie, ul. Stefana Grota Roweckiego 31, 63-100 Śrem;
- Przychodnia Leczenia Uzależnień i Współuzależnienia w Śremie, ul. Mickiewicza 5, 63-100 Śrem;
- Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Śremie, ul. Floriana Marciniaka 2, 63-100 Śrem;
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, ul. Józefa Dutkiewicza 5, 63-100 Śrem;
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Śremie, ul. Plac 20 Października 1, 63-100 Śrem;
- całodobowy telefon interwencyjny.

Poza tym na terenie Gminy Śrem funkcjonują:

- Świetlice socjoterapeutyczne:
Ilość placówek: 3;
Liczba uczęszczających do nich dzieci: 70;
Liczba wychowawców: 9.
- Świetlice w formie pracy podwórkowej::
Ilość placówek: 9;
Liczba dzieci: 135;
Liczba wychowawców: 9.
- Grupy samopomocowe:
AA (dla uzależnionych): 1 grupa

2.6. Ważniejsze oddziaływania profilaktyczne dla dzieci i młodzieży

Ważniejsze oddziaływania profilaktyczne dla młodzieży:

- **2018 rok**
 - „Bezpiecznie to wiedzieć i znać”;
 - „Dwie Strony Sieci”;
 - „Dopalacze Niszczą Życie”;
 - „Narkotyki, dopalacze Zabijają”;
 - „Razem Bezpieczniej”;
 - Krajowy Program Przeciwdziałania Narkomani;
 - Narodowy Program Profilaktyki Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
 - Wielkopolski Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2011-2020;
 - Warsztaty/ konsultacje;

- „Zachowaj Trzeźwy Umysł”;
- „Narkotyki? To mnie nie kręci”;
- Koncerty profilaktyczne wraz z prelekcjami dotyczącymi profilaktyki uzależnień;
- Warsztaty profilaktyczne z zakresu przeciwdziałania zachowaniom ryzykownym.
Ilość osób uczestniczących:
I. uczniów 4747;
II. nauczycieli 372;
III. rodziców 3099

- **2019 rok:**

- „Bezpiecznie to wiedzieć i znać”;
- „Dwie Strony Sieci”;
- „Dopalacze Niszczą Życie”;
- „Narkotyki, dopalacze Zabijają”;
- „Razem Bezpieczniej”;
- Krajowy Program Przeciwdziałania Narkomani;
- Narodowy Program Profilaktyki Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
- Wielkopolski Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2011-2020;
- Warsztaty/ konsultacje;
- „Zachowaj Trzeźwy Umysł”;
- „Narkotyki? To mnie nie kręci”;
- Program profilaktyczny pt. „Rymcerskie anty uzależnienie”;
- Szkolenie dla nauczycieli w temacie „Przemoc rówieśnicza i relacje w klasie – co działa, co nie działa a co szkodzi?”.
Ilość osób uczestniczących:
I. uczniów 4523;
II. nauczycieli 621;
III. rodziców 1706,

- **2020 rok:**

- „Bezpiecznie to wiedzieć i znać
- „Dwie Strony Sieci”;
- „Dopalacze Niszczą Życie”;
- „Narkotyki, dopalacze Zabijają”;
- „Razem Bezpieczniej”;
- Krajowy Program Przeciwdziałania Narkomanii;
- Narodowy Program Profilaktyki Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
- Wielkopolski Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2011-2020;

- Warsztaty/ konsultacje;
- „Zachowaj Trzeźwy Umysł”;
- „Narkotyki? To mnie nie kręci”.

Ilość osób uczestniczących:

- I. uczniów 1098;
- II. nauczycieli 42;
- III. rodziców 113.

Inne działania profilaktyczne skierowane do dzieci i młodzieży m. in.:

- **2018 rok:**
 - Kolonie i obozy z programem zajęć socjoterapeutycznych dla dzieci i rodzin z problemem alkoholowym (ilość osób 501);
 - Pozalekcyjne zajęcia sportowe realizowane w ramach gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych (ilość osób 710);
 - Prowadzenie świetlic socjoterapeutycznych lub opiekuńczo – wychowawczych dla dzieci z grupy ryzyka (ilość osób 60);
 - Prowadzenie świetlic w formie pracy podwórkowej (ilość osób 135).
- **2019 rok:**
 - Kolonie i obozy z programem zajęć socjoterapeutycznych dla dzieci i rodzin z problemem alkoholowym (ilość osób 360);
 - Pozalekcyjne zajęcia sportowe realizowane w ramach gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych (ilość osób: 616);
 - Prowadzenie świetlic socjoterapeutycznych lub opiekuńczo – wychowawczych dla dzieci z grupy ryzyka (ilość osób: 55);
 - Prowadzenie świetlic w formie pracy podwórkowej (ilość osób: 135).
- **2020 rok:**
 - Kolonie i obozy z programem zajęć socjoterapeutycznych dla dzieci i rodzin z problemem alkoholowym (ilość osób: 361);
 - Prowadzenie świetlic socjoterapeutycznych lub opiekuńczo – wychowawczych dla dzieci z grupy ryzyka (ilość osób: 70);
- Prowadzenie świetlic w formie pracy podwórkowej (ilość osób: 135).

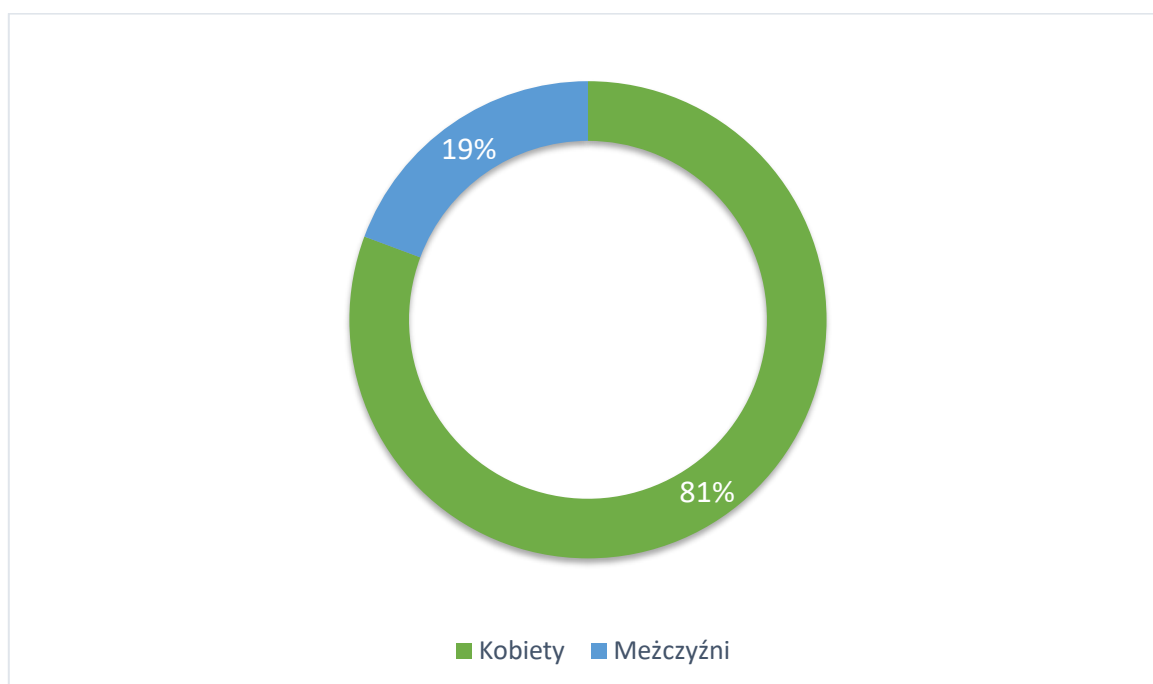
3. Lokalne zagrożenia społeczne w grupie mieszkańców dorosłych mieszkańców

3.1. Grupa badana

Badania miały charakter ankiety i obejmowały mieszkańców Gminy Śrem, którzy ukończyli osiemnasty rok życia. Respondenci zostali poinformowani o anonimowym charakterze ankiety oraz możliwości rezygnacji z badania w dowolnym momencie.

W badaniu wzięło udział łącznie 150 osób. Badaniem objęto 121 kobiet oraz 29 mężczyzn.

Wykres 4. Liczba respondentów- dorośli mieszkańcy.

3.2. Cel badania

Celem badania była identyfikacja zagrożeń społecznych w środowisku lokalnym, w szczególności obejmujących:

- postawy społeczne dotyczące problemów istotnych w środowisku lokalnym,
- zagadnienia związane z substancjami psychoaktywnymi, takimi jak narkotyki i dopalacze,
- zagadnienia związane ze spożywaniem alkoholu, postawami wobec alkoholu oraz problematyką uzależnienia,
- zagadnienia związane z uzależnieniem od papierosów oraz e-papierosów,
- zagadnienia związane z uzależnieniem od hazardu,

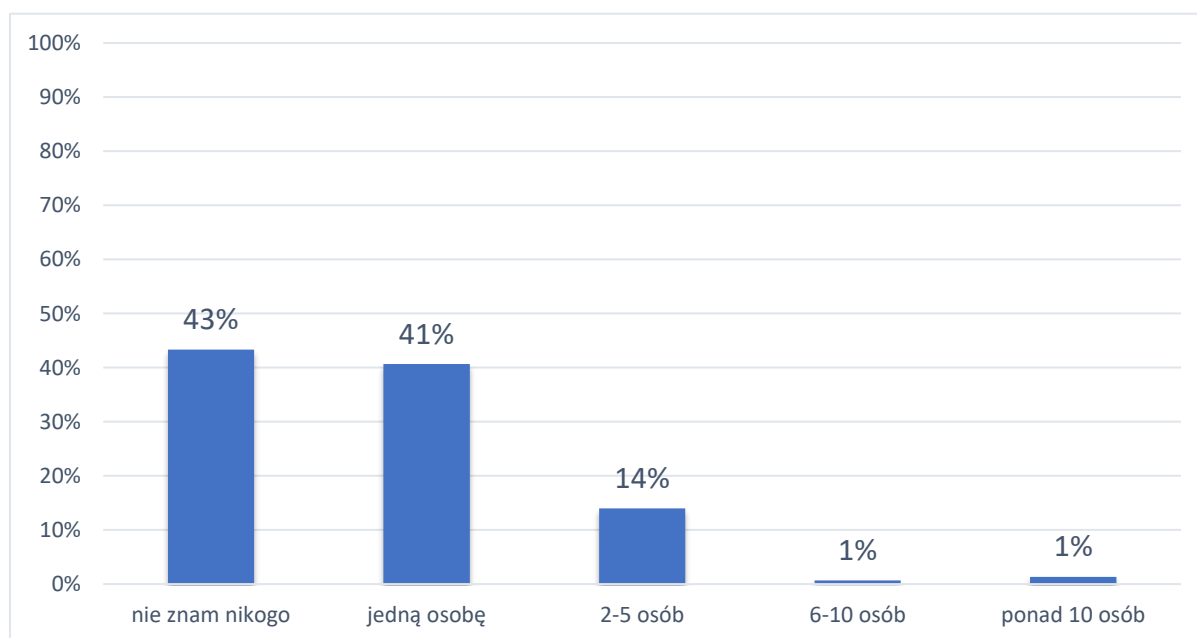
- zagadnienia związane z przemocą w rodzinie, w tym przekonania dotyczące modelu wychowania dzieci i młodzieży w kontekście stosowania kar fizycznych,
- zagadnienia związane z cyberprzemocą oraz uzależnieniami od czynności związanych z nowymi technologiami.

3.3. Substancje psychoaktywne: narkotyki i dopalacze

Według danych z badań populacyjnych odsetek osób, które miały kontakt z narkotykami w ciągu ostatniego roku w Polsce jest 16 razy niższy od odsetka osób mających kontakt z alkoholem. Używanie alkoholu w ciągu ostatniego roku odnotowano na poziomie 89,7% (badanie z 2014 roku), podczas gdy w przypadku narkotyków odsetek wyniósł 5,4% (dane dla osób w wieku 15-64 lata)⁵.

43% badanych twierdzi, że nie ma w swoim otoczeniu osób przyjmujących substancje odurzające. Jednocześnie, łącznie 57% respondentów zna co najmniej jedną osobę zażywającą substancje psychoaktywne: narkotyki lub dopalacze.

Wykres 5. Ile zna Pan/Pani osób (osobiście lub „ze słyszenia”), które przyjmują substancje odurzające (narkotyki lub dopalacze)?

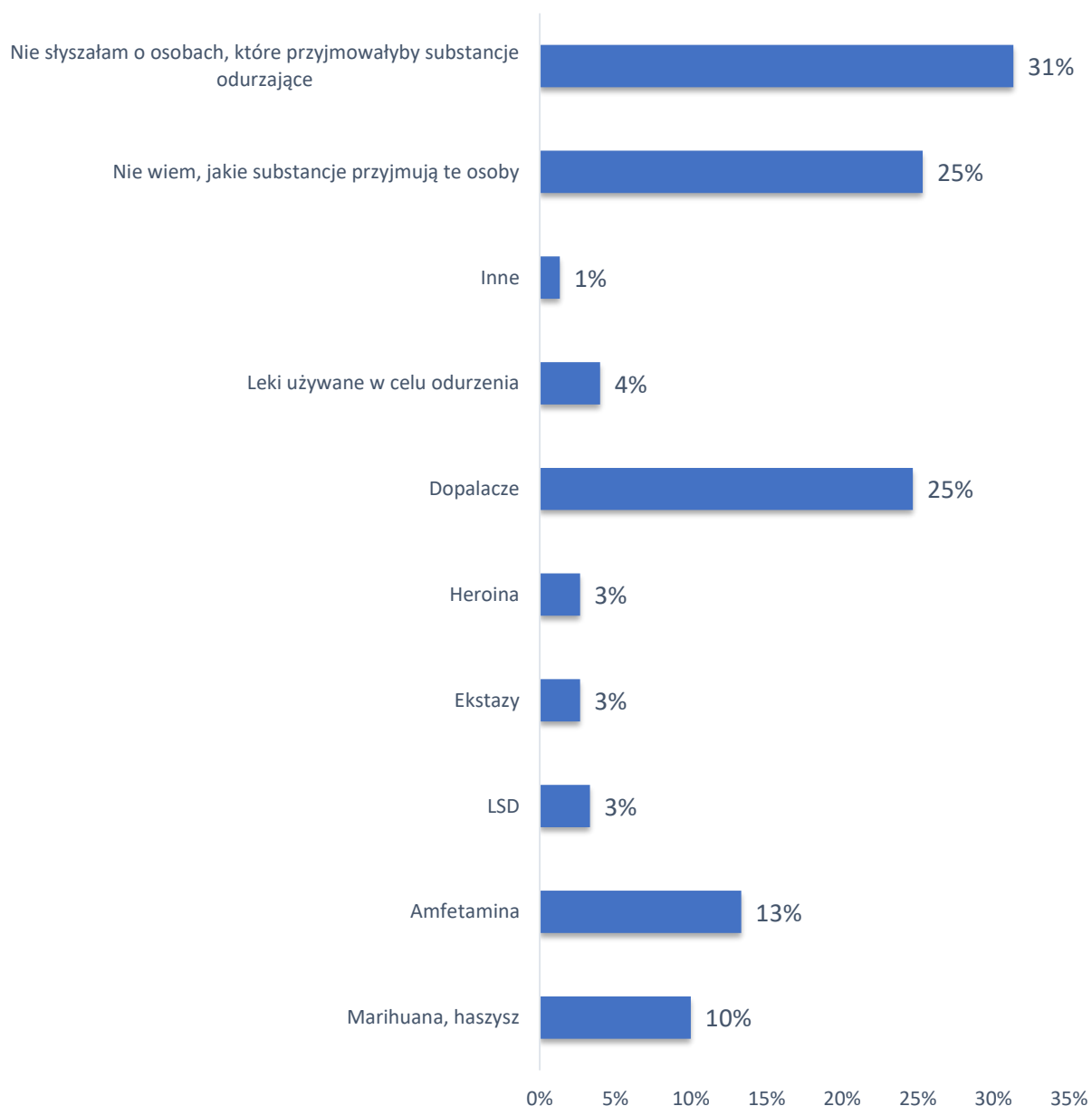

⁵ Krajowe Biuro ds. Przeciwdziałania Narkomanii, *Raport o stanie narkomanii w Polsce- 2019*, Warszawa 2019.

Wśród najczęściej stosowanych w środowisku lokalnym substancji znalazły się **dopalacze**– **25%** respondentów zna osoby, które przyjmują te substancje.

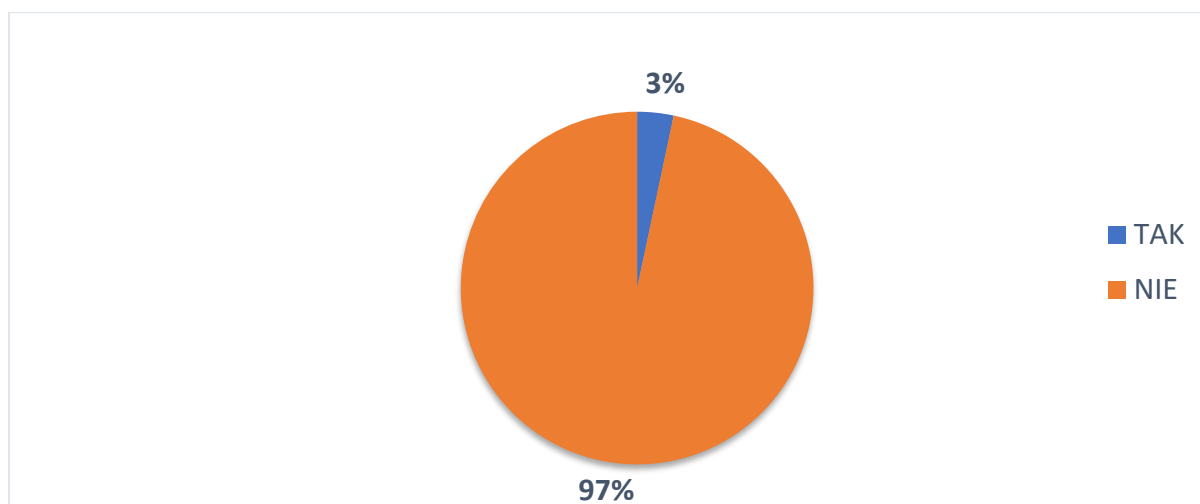
Kolejno, **13%** mieszkańców wskazuje, że zna osoby, które przyjmują **amfetaminę**, **10%** zna osoby, które palą marihuanę/haszysz. W tym pytaniu **31%** wskazuje, że **nigdy nie słyszało o osobach**, które przyjmowałyby owe substancje, a **25%** przyznaje, że **nie wie jakie substancje zażywają owe osoby**.

Wykres 6. Jakie substancje odurzające są najczęściej przyjmowane przez osoby, które znasz (pytanie wielokrotnego wyboru)?

Zdecydowana większość- **97%** respondentów **nie wie, gdzie może nabyć substancje psychoaktywne takie, jak narkotyki czy dopalacze.** Tym samym, **3%** badanych **deklaruje, że wie gdzie można kupić narkotyki lub dopalacze.** Respondenci wskazują, że takie substancje można nabyć np. przez internet.

Wykres 7. Czy wie Pan/Pani gdzie można kupić narkotyki lub dopalacze?

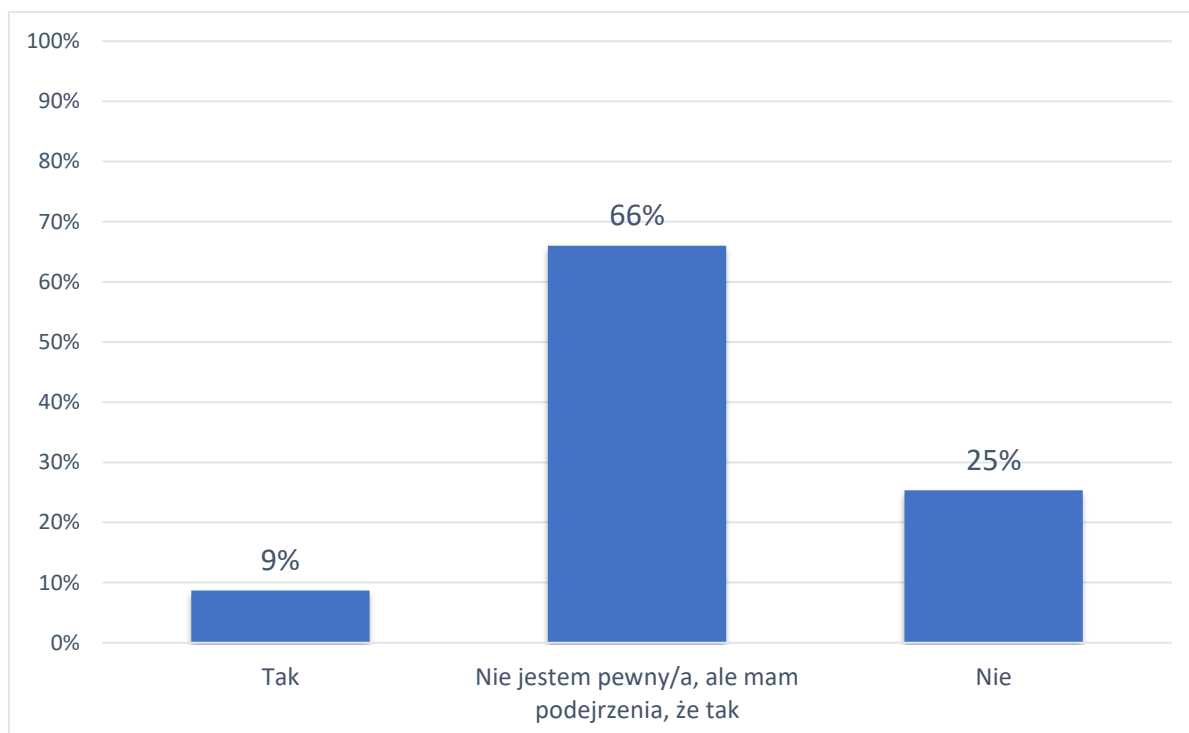

Wśród omawianych substancji, oprócz narkotyków i dopalaczy poważnym problemem są również leki dostępne w aptekach. Niektóre z nich np. pseudoefedryna wywierają wpływ na układ nerwowy i mogą być stosowane niezgodnie z przeznaczeniem w celu wywołania efektów odurzających. Wiele osób może być także uzależnionych od powszechnie dostępnych leków przeciwbólowych. Co więcej: *Sprzedaż leków w Polsce od kilkunastu lat rośnie. Jak podaje Urząd Rejestracji Produktów Leczniczych, Wyrobów Medycznych i Produktów Biobójczych, nasz kraj jest szóstym co do wielkości rynkiem zbytu leków w Europie. Pod względem liczby opakowań przypadających na jednego mieszkańca zajmujemy drugie miejsce – za Francją⁶.*

⁶ Centrum Badań Opinii Społecznej, *Komunikat z badań: Stosowanie leków dostępnych bez recepty*, Warszawa, październik 2007.
Źródło: www.cbos.pl/SPISKOM.POL/2010/K_143_10.PDF (dostęp: 10.05.2021).

$\frac{1}{4}$ mieszkańców Gminy Śrem- **25% nie zna osobiście, lub „ze słyszenia” osób uzależnionych od leków.** Kolejne **66%** respondentów przyznaje, iż podejrzewa, że pewne osoby, które znają są uzależnione od leków, ale nie mają co do tego pewności. Natomiast **9%** wskazuje, że ma w swoim otoczeniu osoby uzależnione od leków.

Wykres 8. Czy w Pana/Pani otoczeniu są osoby (znane osobiście lub „ze słyszenia”) uzależnione od leków?

4. Problemy społeczne w środowisku dzieci i młodzieży

4.1. Metodologia

Badania w placówkach oświatowych przeprowadzono przy użyciu internetowego narzędzia CORIGO. Jest to program pozytywnie zaopiniowany przez Ośrodek Rozwoju Edukacji, który pozwala na efektywne badanie postaw uczniów. Forma ankiety internetowej jest dla dzieci i młodzieży atrakcyjna oraz pozwala na upewnienie się, czy wszystkie pytania zostaną wypełnione.

4.2. Cel badania

Podstawowym celem przeprowadzonych badań była analiza postaw i przekonań wobec substancji psychoaktywnych:

- alkoholu,
- narkotyków,
- dopalaczy,

a także przemocy rówieśniczej oraz form spędzania czasu wolnego.

4.3 Charakterystyka grupy badanej

W badaniu wzięli uczniowie klas 4-6 oraz klas 7-8 ze szkół podstawowych w Gminie Śrem. Łącznie w badaniu wzięło udział 1 804 uczniów.

Tabela 12. Liczebność badanej grupy- uczniowie.

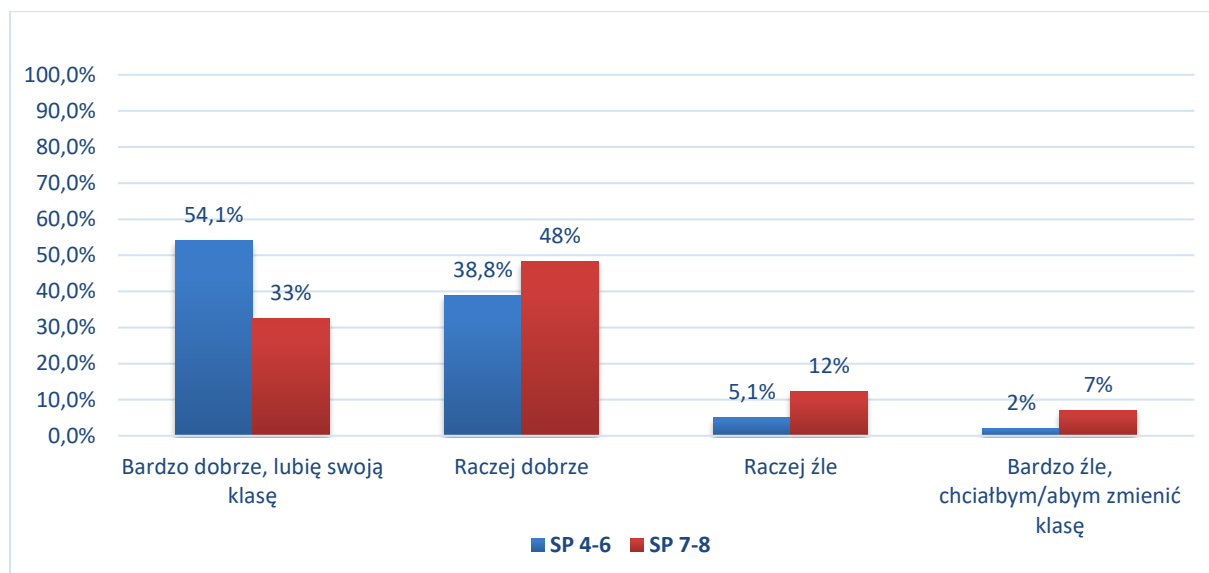
Klasy 4-6 szkół podstawowych (SP 4-6)	995
Klasy 7-8 szkół podstawowych (SP 7-8)	809
ŁĄCZNIE	1 804

Uczniowie odpowiedzieli na kilka ogólnych pytań związanych z uczęszczaniem do szkoły. Uzyskane odpowiedzi pozwalają na przedstawienie szkolnego środowiska w kontekście kwestii, które mogą mieć pozytywny lub negatywny wpływ na częstotliwość występowania niepożądanych zjawisk i zachowań wśród dzieci oraz młodzieży.

W pierwszej kolejności uczniowie zostali zapytani o to, jak czują się w swojej klasie. Wyniki są bardzo zadowalające: **uczniowie dobrze czują się**

w swoich klasach (SP 4-6- 92,9%, SP 7-8- 81%⁷). Nie należy jednak bagatelizować faktu, że **7,1%** uczniów klas 4-6 oraz **19%** uczniów klas 7-8 przeciwnie określa swoje odczucia.

Wykres 9. Jak czujesz się w swojej klasie?

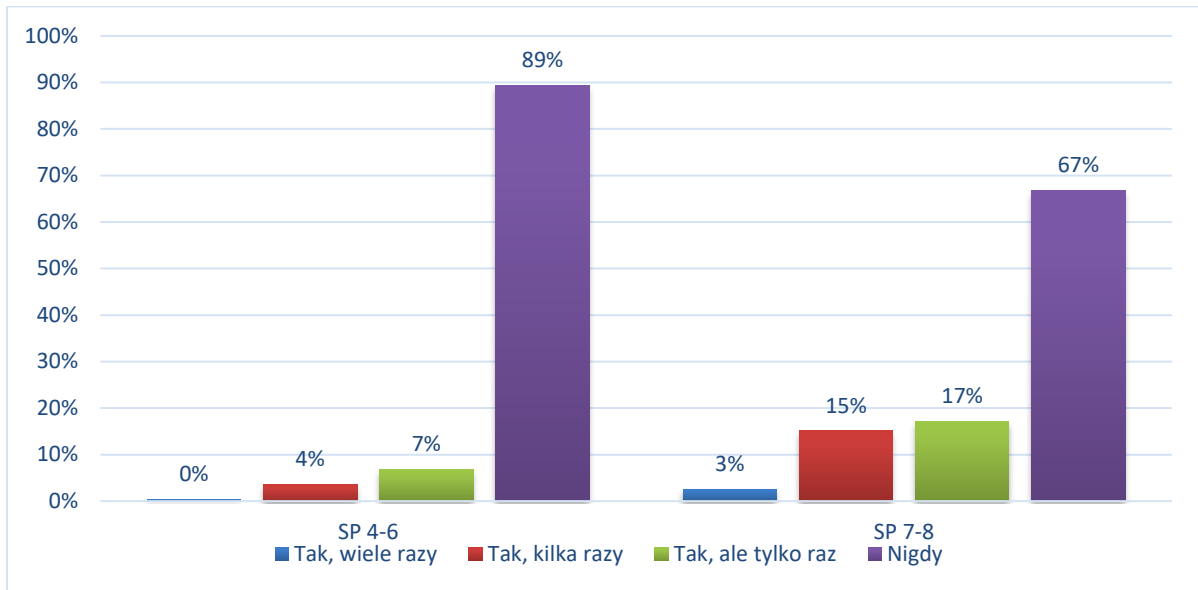
Wyniki prezentujące odpowiedzi uczniów na temat wagarowania, wydają się odzwierciedlać tendencje związane z wiekiem rozwojowym. **Uczniowie najmłodszych klas w sporej części nigdy nie byli na wagarach (SP 4-6 – 89%) lub byli na nich tylko raz (SP 4-6 – 7%), czy też kilka razy (SP 4-6 – 4%). W przypadku uczniów klas starszych odsetek uczniów, którzy kiedykolwiek byli na wagarach jest zdecydowanie wyższy- 67%. 17% z nich wagarowało tylko raz, 15% kilka razy, a 3% wiele razy.**

Poza tym, jak często uczniowie wagarują, istotnie wydają się być także powody, dla których decydują się to robić⁸. Uczniowie szkół podstawowych w Gminie Śrem najczęściej wagarują z nudów (SP 4-6- 1,6%, SP 7-8- 7,5%), za zgodą rodziców (SP 4-6- 2,2%, SP 7-8- 5,6%) lub opuszczają lekcje za namową znajomych (SP 4-6- 1,3%, SP 7-8- 6,1%), czy też ze stresu, bo nie przygotowali się na zajęcia (SP 4-6- 2,2%, SP 7-8- 5,2%).

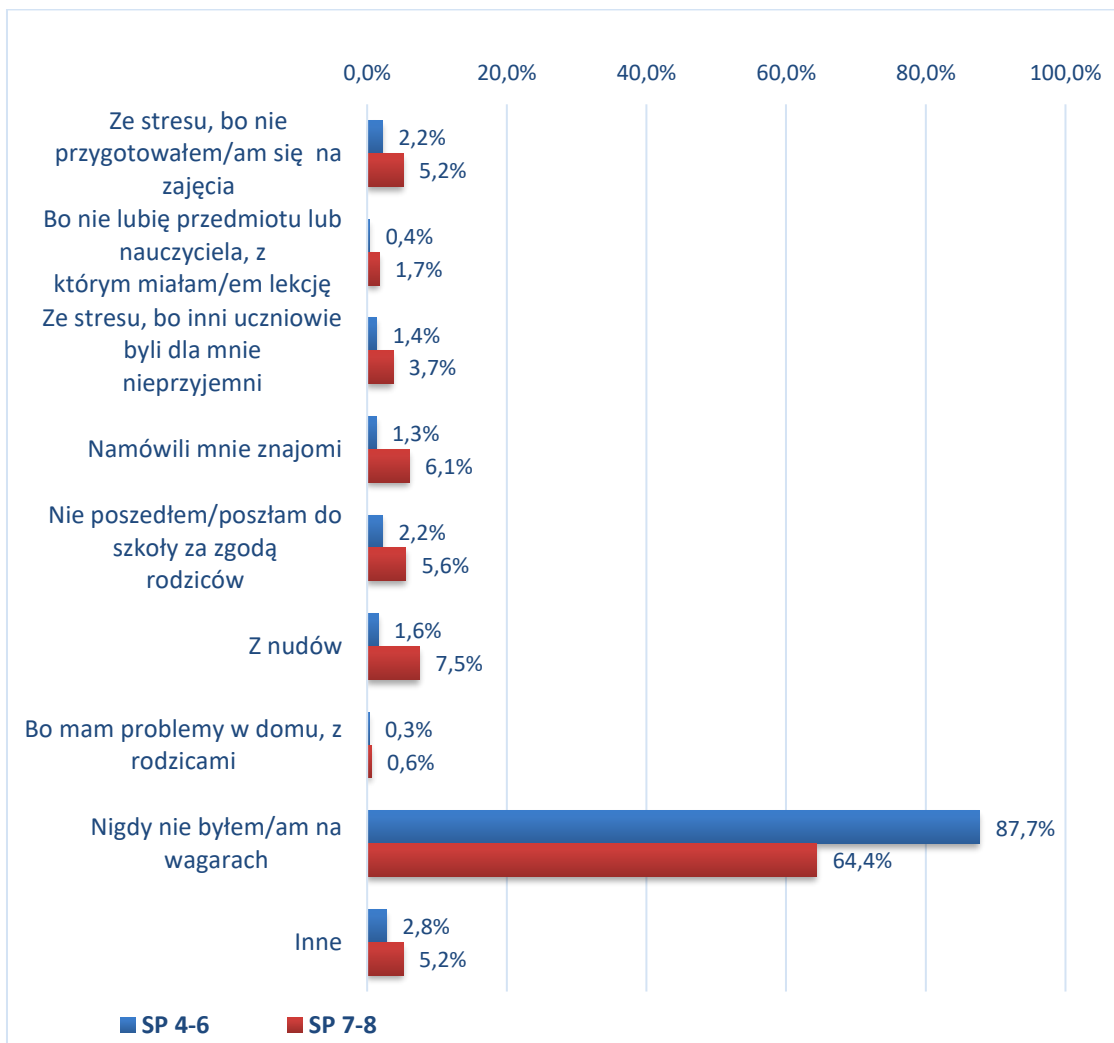
⁷ Zsumowane wyniki odpowiedzi: *bardzo dobrze, lubię swoją klasę* i *raczej dobrze*.

⁸ Uczniowie mogli wybrać więcej niż jedną odpowiedź.

Wykres 10. Czy byłeś/aś kiedyś na wagarach?

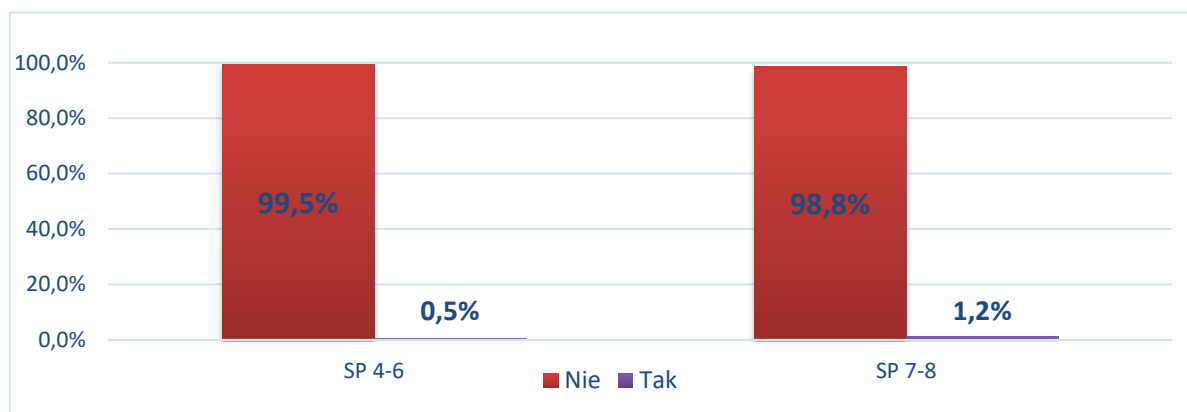
Wykres 11. Powody wagarowania.

4.4. Substancje psychoaktywne: Narkotyki i dopalacze

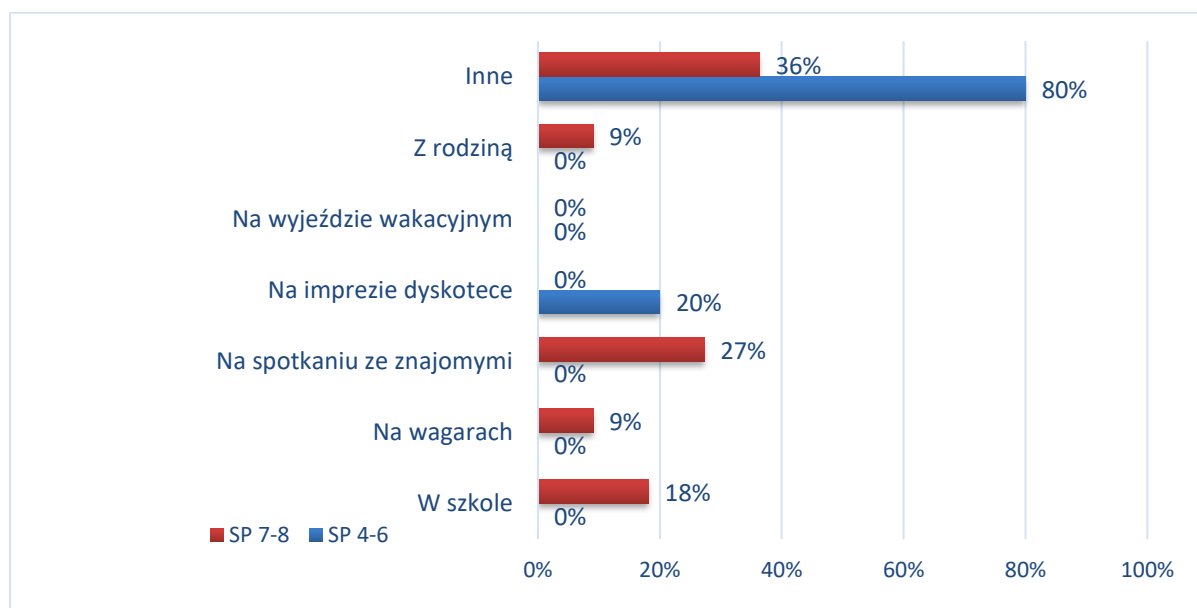
Wyniki badań wskazują, że prawie wszyscy uczniowie nie przejawiają problemów związanych z próbami przyjmowania narkotyków. Do zażywania substancji psychoaktywnych takich jak narkotyki czy dopalacze przyznał się 0,5% uczniów (5 osób) klas 4-6 oraz 1,2% (10 osób) uczniów klas 7-8 szkół podstawowych.

Wykres 12. Czy kiedykolwiek próbowałeś narkotyków lub dopalaczy?

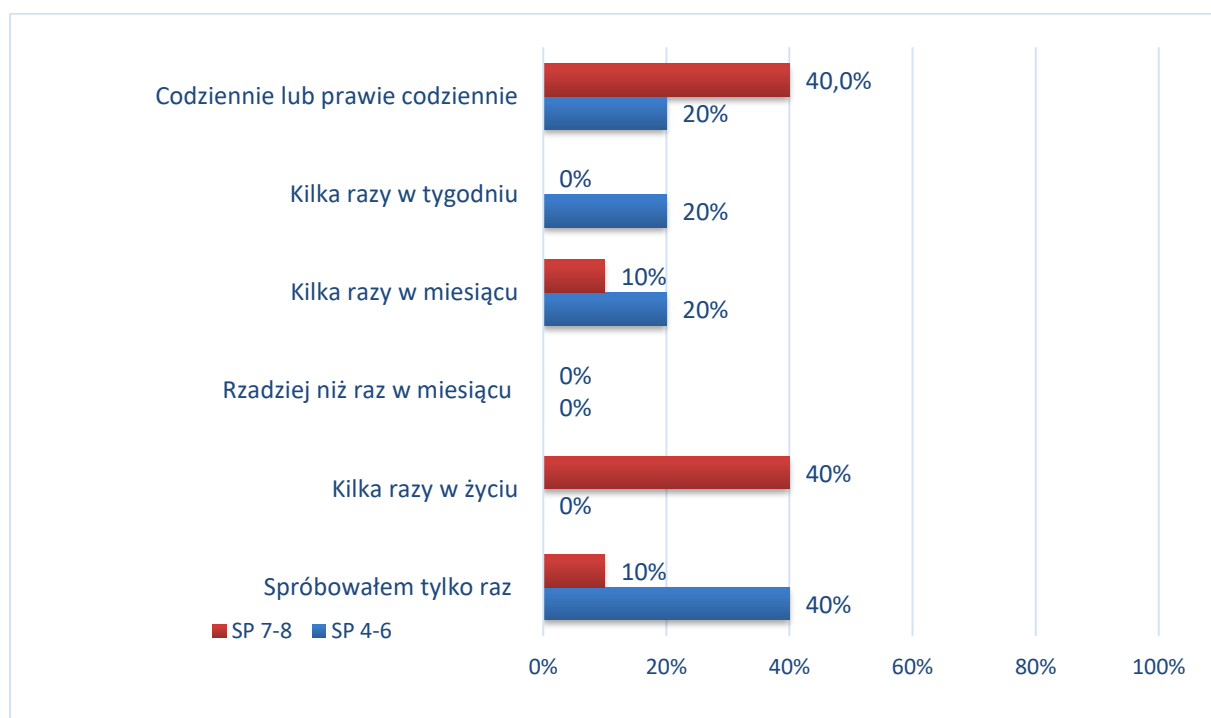
Jeżeli chodzi o okoliczności inicjacji narkotykowej, to uczniowie wskazywali najczęściej na spotkanie ze znajomymi (SP 7-8- 27%), imprezę/dyskotekę (SP 4-6- 20%) oraz szkołę (SP 7-8- 18%).

Wykres 13. W jakich okolicznościach pierwszy raz spróbowałeś narkotyków i/lub dopalaczy?

Niepokojące są wyniki badań, które dotyczą częstotliwości zażywania narkotyków i/lub dopalaczy⁹. Na jednorazowe zażywanie substancji wskazało 40% uczniów klas 4-6 oraz 10% uczniów klas 7-8, a na kilkukrotne 40% uczniów klas 7-8. Pozostali uczniowie wskazywali, że przyjmują owe substancje codziennie lub prawie codziennie (SP 4-6- 20%, SP 7-8- 40%), kilka razy w miesiącu (SP 4-6- 20%, SP 7-8- 10%) lub kilka razy w tygodniu (SP 4-6- 20%).

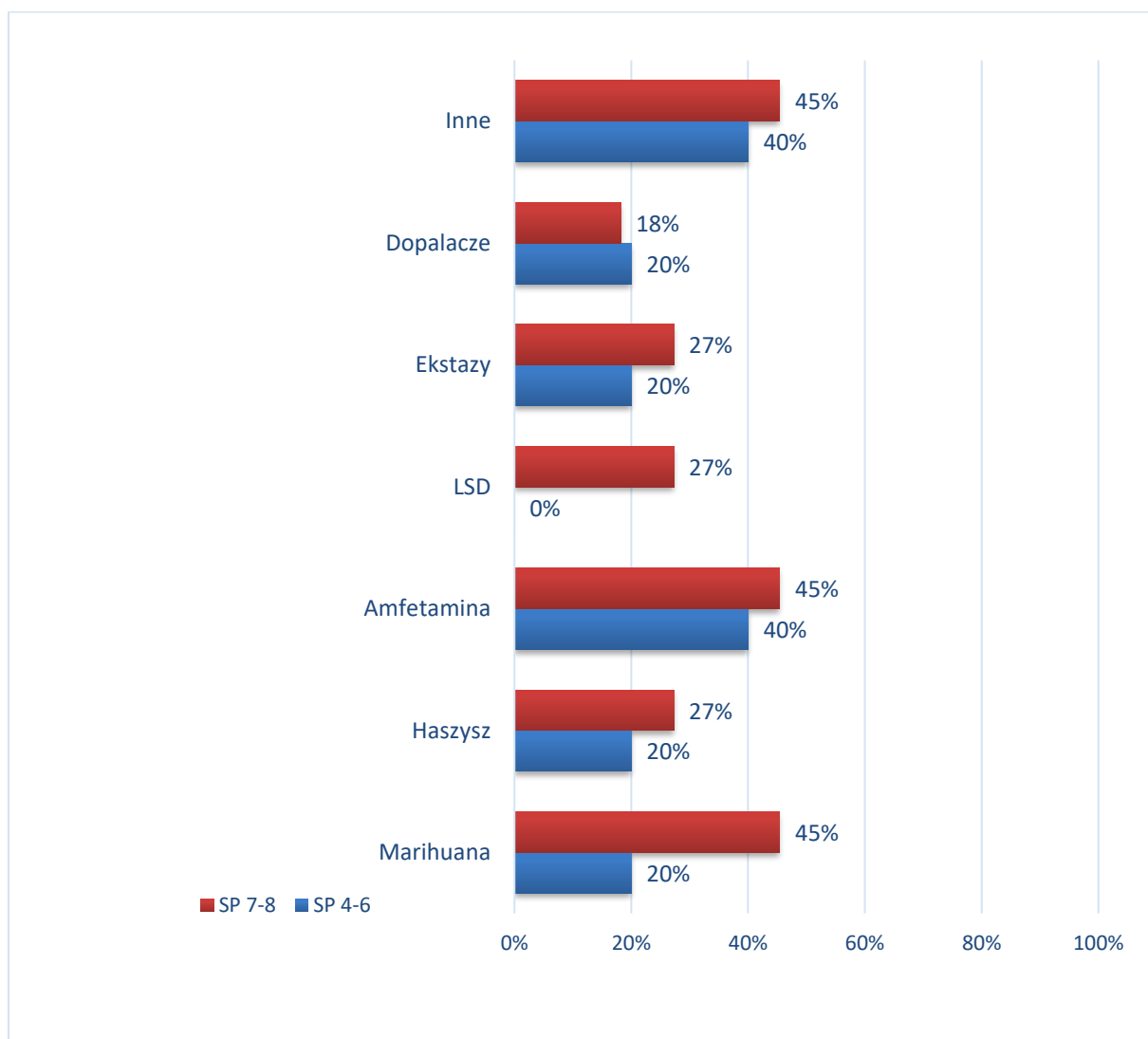
Wykres 14. Jak często zażywasz narkotyki i/lub dopalacze?

Największą popularność wśród uczniów, którzy kiedykolwiek zażywali już substancje psychoaktywne ma amfetamina (SP 4-6- 40%, SP 7-8- 45%) oraz marihuana (SP 4-6- 20%, SP 7-8- 45%).

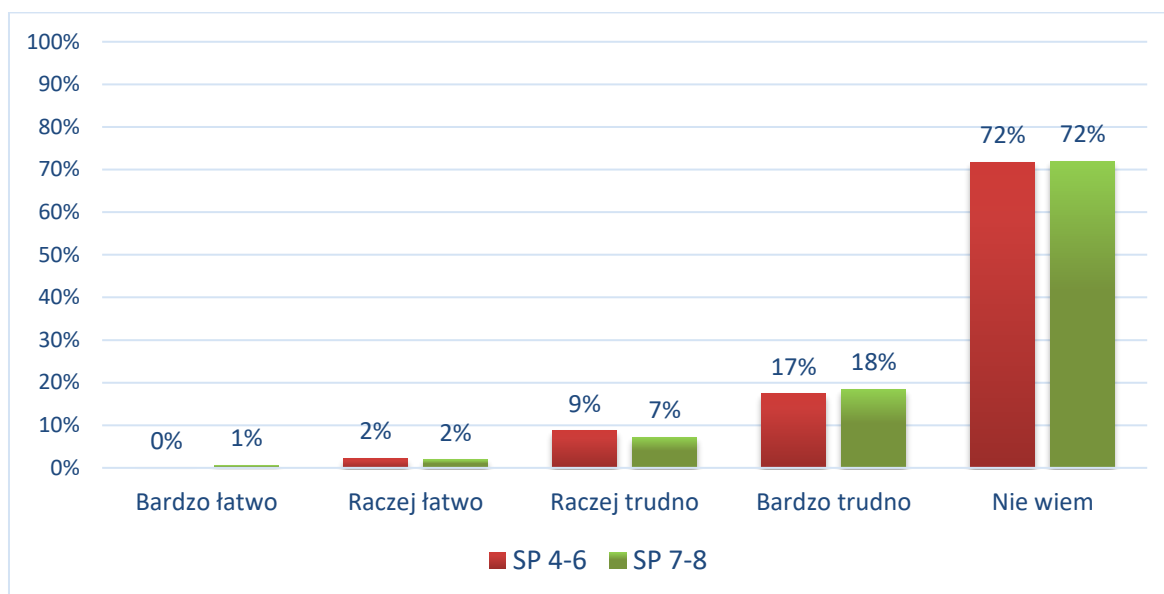
⁹ Wskazany odsetek dotyczy wyłącznie uczniów, którzy wskazali, że kiedykolwiek zażywali narkotyki i/lub dopalacze.

Wykres 15. Jakie substancje do tej pory przyjmowałeś/łaś?

Jeżeli chodzi o subiektywną ocenę dostępności narkotyków i dopalaczy, to uczniowie w większości **nie wiedzą czy łatwo jest kupić narkotyki lub dopalacze w ich środowisku** (SP 4-6 – 72%; SP 7-8 – 72%). Jednakże, **2%** uczniów klas **4-6** oraz **3%** uczniów klas 7-8 twierdzi, że jest to **bardzo lub raczej łatwe**. Natomiast **26%** uczniów klas 4-6 oraz **25%** uczniów klas 7-8 uważa, że jest to **raczej lub bardzo trudne**. Może to oznaczać, że ci uczniowie lub ich znajomi dokonywali już próby zakupu narkotyków lub dopalaczy.

Wykres 16. Czy łatwo jest kupić narkotyki w Twoim środowisku?

4.5. Postawy wobec substancji psychoaktywnych

Zbadano również postawy i przekonania uczniów na temat różnych substancji psychoaktywnych. Wyniki zamieszczone są w tabelach poniżej.

Tabela 13. Przekonania dotyczące substancji psychoaktywnych w klasach 4-6.

Twierdzenia	Zdecydowanie zgadzam się	Raczej zgadzam się	Raczej nie zgadzam się	Zdecydowanie nie zgadzam
Alkohol zawarty w piwie jest mniej groźny niż ten zawarty w wódce.	16%	36%	23%	25%
Picie alkoholu pomaga się wyluzować i zapomnieć o smutkach.	5%	17%	31%	47%
Alkohol jest szkodliwy, szczególnie dla osób poniżej 18 roku życia.	65%	18%	6%	11%
To normalne, że osoby w moim wieku piją regularnie alkohol. Warto korzystać ze wszystkich sposobów na dobrą zabawę.	2%	2%	14%	82%
Bez alkoholu nie można się dobrze bawić na imprezie.	6,4%	4,7%	18,4%	70,5%
Dopalacze są mniej szkodliwe niż narkotyki.	5%	18%	32%	45%
To normalne, że osoby w moim wieku próbują narkotyków i dopalaczy. Wszystko jest dla ludzi!	0,9%	1,7%	10,8%	86,6%

Od dopalaczy można uzależnić się tak samo jak od narkotyków.	61%	24%	5%	10%
Jeśli ktoś bierze narkotyki z umiarem, to się nie uzależni.	7%	9%	31%	53%
Palenie papierosów jest modne w mojej szkole.	3%	5%	28%	64%

Tabela 14. Przekonania dotyczące substancji psychoaktywnych w klasach 7-8.

<i>Twierdzenia</i>	<i>Zdecydowanie zgadzam się</i>	<i>Raczej zgadzam się</i>	<i>Raczej nie zgadzam się</i>	<i>Zdecydowanie nie zgadzam</i>
Alkohol zawarty w piwie jest mniej groźny niż ten zawarty w wódce.	17,4%	47%	21%	14,6%
Picie alkoholu pomaga się wyluzować i zapomnieć o smutkach.	11%	30%	28%	31%
Alkohol jest szkodliwy, szczególnie dla osób poniżej 18 roku życia.	54%	25%	12%	9%
To normalne, że osoby w moim wieku piją regularnie alkohol. Warto korzystać ze wszystkich sposobów na dobrą zabawę.	3%	7%	26%	64%
Bez alkoholu nie można się dobrze bawić na imprezie.	7%	9%	22%	62%
Dopalacze są mniej szkodliwe niż narkotyki.	4%	15%	30%	5%
To normalne, że osoby w moim wieku próbują narkotyków i dopalaczy. Wszystko jest dla ludzi!	2%	6%	16%	76%
Od dopalaczy można uzależnić się tak samo jak od narkotyków.	64%	25%	3%	8%
Jeśli ktoś bierze narkotyki z umiarem, to się nie uzależni.	5,1%	8,4%	33,1%	53,4%
Palenie papierosów jest modne w mojej szkole.	7,9%	20,5%	35,7%	35,8%

5. Europejski program badań ankietowych w szkołach – ESPAD. Porównanie wyników badania uczniów z gminy Śrem z wynikami próby ogólnopolskiej z 2019 roku

5.1. Metodologia

ESPAD jest pierwszym ogólnopolskim badaniem spełniającym warunki międzynarodowej porównywalności i jednocześnie podjętym z intencją śledzenia trendu w zakresie używania substancji przez młodzież szkolną. Badanie ESPAD zrealizowano w Polsce już siedmiokrotnie: w 1995 r., 1999 r., 2003 r., 2007 r., 2011, 2015 r. oraz 2019 r. W 1995 r. badanie objęło 26 krajów europejskich, w tym Polskę, w 2019 r. w badaniu uczestniczyło już 35 krajów naszego kontynentu.

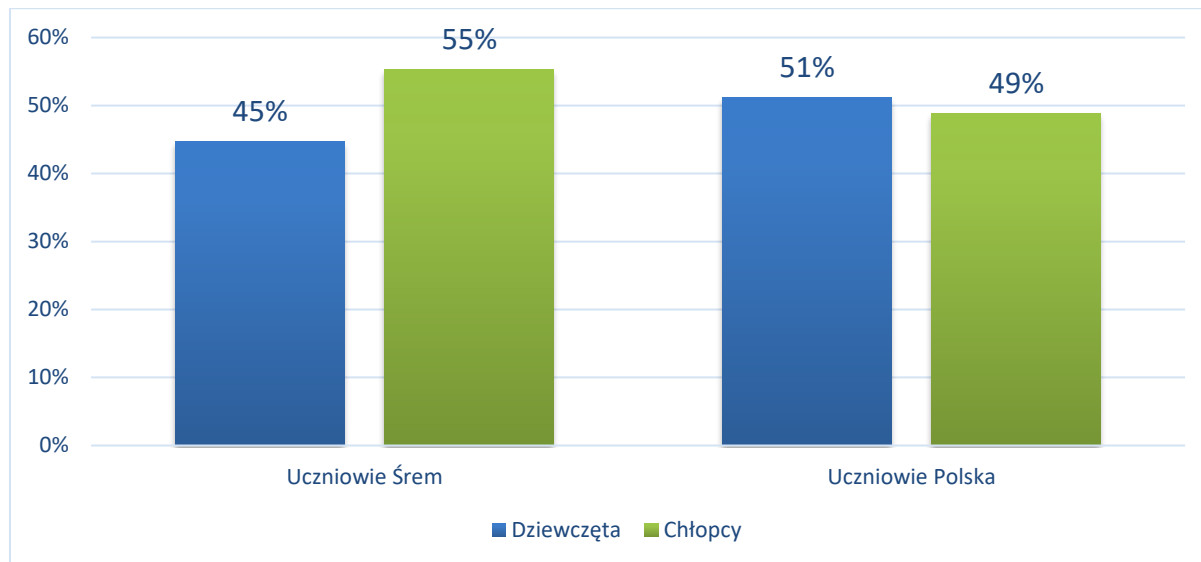
Badanie miało na celu przede wszystkim pomiar natężenia zjawiska używania przez młodzież substancji psychoaktywnych. Podstawowymi pytaniami badawczymi były zatem pytania o liczby młodych ludzi, którzy mieli doświadczenia z tego typu substancjami oraz o stopień nasilenia tych doświadczeń. Celem badania była również próba identyfikacji i pomiaru czynników wpływających na rozmiary zjawiska, zarówno po stronie popytu, jak podaży.

W badaniu zrealizowanym na potrzeby niniejszej diagnozy w roku 2021 zbadano kwestionariuszem ankiety ESPAD uczniów ze szkół ponadpodstawowych na terenie Gminy Śrem. Badania w placówkach oświatowych przeprowadzono przy użyciu internetowego narzędzia CORIGO. Otrzymane w ten sposób wyniki porównano z wynikami ostatniego badania ogólnopolskiego ESPAD - u, przeprowadzonego w roku 2019. Porównania dokonywano w ramach dwóch grup: uczniów ze szkół ponadpodstawowych na terenie Gminy Śrem (SPP Śrem) z próbą ogólnopolską z 2019- uczniami szkół ponadpodstawowych (SPP PL). Łącznie w badaniu udział wzięło 320 uczniów ze szkół ponadpodstawowych z Gminy Śrem. Próba ogólnopolska z 2019 roku liczyła 3089 osób¹⁰.

¹⁰ Próba ważona.

Poniższy wykres obrazuje rozkład płci osób badanych. Zawarto na nim także rozkład płci osób badanych w ramach ogólnopolskiego badania ESPAD w 2019 roku.

Wykres 17. Płeć badanych- ESPAD.

5.2. Wyniki: Używanie innych substancji psychoaktywnych

Do szerokiej grupy innych niż alkohol i tytoń substancji psychoaktywnych należą takie substancje legalne jak leki przeciwbólowe i nasenne czy substancje wziewne oraz szeroka gama substancji nielegalnych. Pod pojęciem substancji nielegalnych rozumiemy tu substancje, których produkcja i obrót są czynami zabronionymi przez prawo. W języku publicystyki substancje te często nazywane są narkotykami.

Dane z poniższej tabeli pokazują, że w obu badanych grupach na pierwszym miejscu pod względem rozpowszechnienia eksperymentowania znajdują się marihuana i haszysz (SPP Śrem- 17,2%, SPP PL- 37,2%), na drugim leki uspokajające i nasenne bez przepisu lekarza (SPP Śrem- 5,6%, SPP PL- 18,3%), a na trzecim miejscu substancje wziewne (SPP Śrem- 6,2%, SPP PL- 6,9%).

Należy także zwrócić uwagę na bardzo niskie, oscylujące wokół rozpowszechnienie eksperymentowanie z narkotykami w zastrzykach. Szczególny niepokój w obydwu grupach powinny budzić natomiast dość znaczne odsetki młodzieży sięgającej po alkohol w połączeniu z lekami (SPP Śrem- 4,1%, SPP PL- 6,9%) oraz jeszcze większe z przetworami konopi używanymi łącznie z alkoholem (SPP Śrem- 6,9%, SPP PL- 24,1%). Łączne przyjmowanie różnych substancji jest szczególnie niebezpieczne ze względu na ryzyko szkód zdrowotnych wzmacniane przez efekt możliwej interakcji między substancjami.

Tabela 15. Używanie substancji kiedykolwiek w życiu- odsetek badanych.

	SPP Śrem	SPP PL
<i>Marihuana lub haszysz</i>	17,2%	37,2%
<i>Substancje wziewne</i>	6,2%	6,9%
<i>Leki uspokajające lub nasenne bez przepisu lekarza</i>	5,6%	18,3%
<i>Amfetamina</i>	1,9%	4,7%
<i>LSD lub inne halucynogeny</i>	1,3%	4,2%
<i>Crack</i>	0,9%	1,1%
<i>Kokaina</i>	1,3%	3,1%
<i>Relevin</i>	0,6%	0,9%
<i>Heroina</i>	1,6%	1,5%
<i>Ekstazy</i>	1,3%	5,1%
<i>Grzyby halucynogenne</i>	0,9%	2,2%
<i>GHB</i>	0,9%	1,1%
<i>Narkotyki wstrzykiwane za pomocą igły I strzykawki</i>	0,3%	1,9%
<i>Alkohol razem z tabletkami</i>	4,1%	6,9%
<i>Alkohol razem z marihuaną</i>	6,9%	24,1%
<i>Sterydy anaboliczne</i>	0,6%	2,1%

Za wskaźnik aktualnego używania substancji przyjmuje się zwykle używanie substancji w czasie ostatnich 12 miesięcy przed badaniem. **Dane zawarte w tabeli pokazują, że marihuany lub haszyszu oraz innych substancji w czasie ostatnich 12 miesięcy przed badaniem częściej używali uczniowie z próby ogólnopolskiej Uczniowie ze szkół ponadpodstawowych na terenie Gminy Śrem w porównaniu z próbą ogólnopolską częściej zażywali wyłącznie substancje wziewne (SPP Śrem- 6,2%, SPP PL- 2,1%).**

Tabela 16. Używanie substancji w ciągu ostatnich 12 miesięcy.

	SPP Śrem	SPP PL
<i>Marihuana lub haszysz</i>	13,1%	29,6%
<i>Substancje wziewne</i>	6,2%	2,1%
<i>Ecstasy</i>	0,6%	6,3%
<i>Amfetamina</i>	0,6%	3,1%
<i>Crack</i>	0,3%	0,8%
<i>Kokaina</i>	0,3%	1,8%
<i>Heroina</i>	0%	1,0%

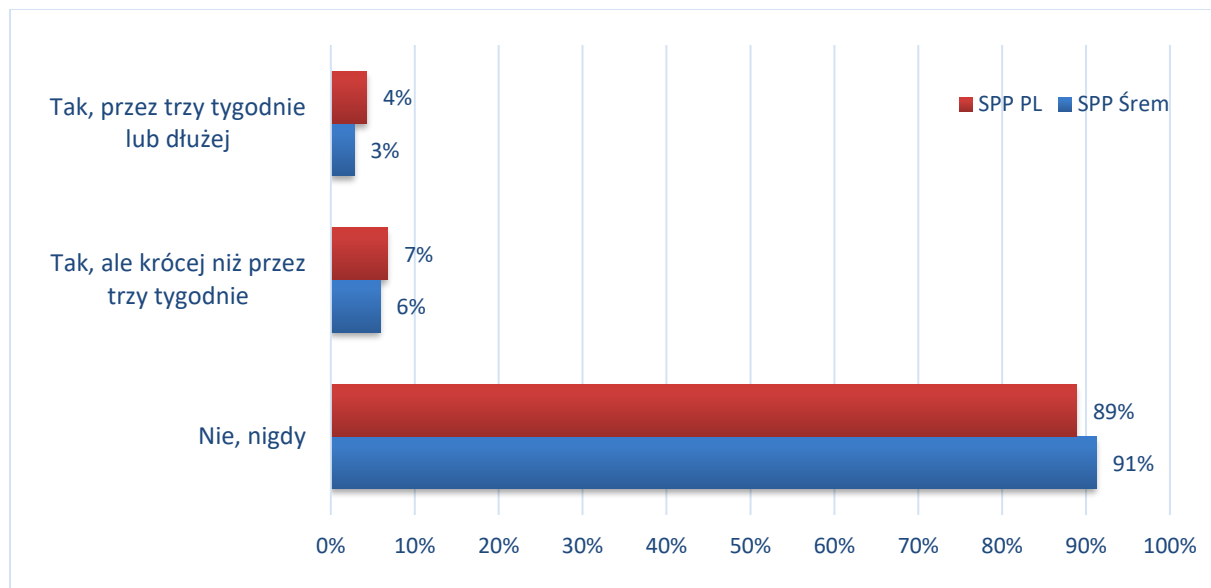
Okres ostatnich 30 dni przed badaniem można przyjąć za wskaźnikowy dla względnie częstego, okazjonalnego używania. Palenie marihuany lub używanie innych narkotyków, podobnie jak picie alkoholu, w większości przypadków nie ma charakteru regularnego. Stąd trudno mieć pewność, że wszyscy uczniowie, którzy zadeklarowali kontakt z daną substancją w czasie ostatnich 30 dni na pewno używają jej, co najmniej raz na miesiąc. Można jednak założyć, z pewnym przybliżeniem, że proporcje używających raz na miesiąc wśród tych, którzy nie używali w ostatnim miesiącu są równe proporcji używających rzadziej, a potwierdzających używanie w czasie ostatnich 30 dni przed badaniem. Przy takim założeniu można uznać, że **6,9% uczniów szkół ponadpodstawowych z Gminy Śrem oraz 15,1% uczniów z próby ogólnopolskiej, co najmniej raz w miesiącu pali marihuanę lub haszysz**. Analogiczne odsetki dla substancji wziewnych wynoszą – SPP Śrem- **2,5%** oraz SPP PL **1,1%**.

Tabela 17. Używanie substancji w ciągu ostatnich 30 dni- odsetek badanych.

	SPP Śrem	SPP PL
<i>Marihuana lub haszysz</i>	6,9%	15,1%
<i>Substancje wziewne</i>	2,5%	1,1%

Dane z poniższej pokazują, że **9% młodzieży z Gminy Śrem i 11,1% młodzieży z próby ogólnopolskiej ma doświadczenia z lekami uspokajającymi i nasennymi bez przepisu lekarza**. Uczniowie z Gminy Śrem zatem rzadziej przyjmują owe środki.

Wykres 18. Czy kiedykolwiek brale(a)ś leki uspokajające lub nasenne z przepisu lekarza?

6. Podsumowanie badań ankietowych

6.1. Dorośli mieszkańcy

Zażywanie substancji psychoaktywnych takich jak narkotyki i/lub dopalacze jest dość rozpowszechnionym problemem na terenie Gminy Śrem- 57% badanych mieszkańców zna co najmniej jedną osobę zażywającą owe substancje. Najbardziej popularną substancją psychoaktywną wśród społeczności lokalnej są dopalacze- 25% mieszkańców wskazuje, że zna osoby zażywające tę substancję. Jeżeli chodzi o źródło pozyskiwania owych substancji, to badani w zdecydowanej większości twierdzą, że nie wiedzą gdzie można nabyć tego typu substancje. Wskazane jest zwrócenie większej uwagi na dostępność oraz rozpowszechnienie informacji na temat działań podejmowanych przez władze lokalne w zakresie przeciwdziałania uzależnieniu od narkotyków i dopalaczy, a także rozpowszechniania wiedzy o negatywnych skutkach ich zażywania.

6.2. Dzieci i młodzież

a) Jak wynika z badań zażywanie substancji psychoaktywnych takich jak narkotyki czy dopalacze nie jest bardzo rozpowszechnionym problemem wśród uczniów szkół podstawowych. Do zażywania narkotyków i/lub dopalaczy kiedykolwiek w życiu przyznało się 0,5% uczniów klas 4-6 oraz 1,2% uczniów klas 7-8. Jeżeli chodzi o okoliczności inicjacji narkotykowej, to uczniowie wskazywali najczęściej na spotkanie ze znajomymi imprezę/dyskotekę oraz co bardzo niepokojące szkołę. Największą popularność wśród uczniów, którzy kiedykolwiek zażywali już substancje psychoaktywne ma amfetamina oraz marihuana. Uczniowie w większości twierdzą, że nabycie owych substancji jest w ich otoczeniu raczej lub bardzo trudne, jednak 2% uczniów klas 4-6 oraz 3% uczniów klas 7-8 wskazuje, że jest to raczej lub bardzo łatwe. Jeżeli chodzi o badanie ESPAD, to na pierwszym miejscu pod względem rozpowszechnienia eksperymentowania znajdują się wśród uczniów szkół ponadpodstawowych marihuana i haszysz, na drugim leki uspokajające i nasenne bez przepisu lekarza, a na trzecim miejscu substancje wziewne. Należy także zwrócić uwagę na bardzo niskie, oscylujące wokół rozpowszechnienie eksperymentowanie z narkotykami w zastrzykach. Szczególny niepokój powinny budzić natomiast odsetki młodzieży sięgającej po alkohol w połączeniu z lekami oraz jeszcze większe z przetworami konopi używanymi łącznie z alkoholem. Łączne przyjmowanie różnych substancji jest szczególnie niebezpieczne ze względu na ryzyko szkód zdrowotnych wzmacniane przez efekt możliwej interakcji między substancjami. Poza tym, marihuany lub haszyszu oraz innych substancji w czasie ostatnich 12 miesięcy przed badaniem częściej używali uczniowie z próby ogólnopolskiej niż uczniowie z Gminy Śrem. Uczniowie ze szkół ponadpodstawowych na terenie Gminy Śrem w porównaniu z próbą ogólnopolską częściej zażywali wyłącznie substancje wziewne. Ponadto, uczniowie z Gminy Śrem zatem rzadziej przyjmują leki nasenne lub uspokajające bez przepisu lekarza.

Dla okresu adolescencji charakterystyczne jest młodzieńcza potrzeba poszukiwania silnych wrażeń. Może ona powodować, że młodzi ludzie będą np. eksperymentować z substancjami psychoaktywnymi. Nie oznacza to wcale, że ci ludzie będą przyjmować owe substancje nałogowo. Należy zwrócić szczególną uwagę na profilaktykę narkotykową wśród uczniów. W przypadku zażywania substancji psychoaktywnych bardzo ważne jest prowadzenie regularnych zajęć profilaktycznych z zakresu przeciwdziałania uzależnieniom. Najbardziej sprzyjające okoliczności do kontaktu z substancjami psychoaktywnymi stwarzają wakacje oraz czas wolny, dlatego też dzieci w tym okresie powinny zostać otoczone szczególną uwagą opiekunów i uświadamiane w kwestii niebezpieczeństw, jakie wiążą się z zażywaniem substancji psychoaktywnych.

b) W przypadku profilaktyki zdrowotnej oraz uzależnień od substancji psychoaktywnych, jak i uzależnień behawioralnych wśród dzieci i młodzieży wartość terapeutyczną może mieć m.in. aktywność sportowa. Może ona także zredukować poziom napięcia, impulsywności, czy skłonności agresywne. Ćwiczenia sportowe mogą mieć także pozytywny dalekosiężny efekt. Odniesione w sporcie sukcesy mogą potęgować poczucie własnej wartości. Zarówno indywidualne dyscypliny, jak i sporty zespołowe w specyficzny dla siebie sposób przyczyniają się do kształtowania wielu pożądanых cech osobowości człowieka. Należy więc wspierać rozwój wszelkich inicjatyw sportowych, organizować wydarzenia sportowe, w których udział będą mogli brać młodzi i starsi mieszkańcy gminy, a także modernizować i rozwijać bazę sportową na terenie gminy (boiska, sale gimnastyczne, siłownie na świeżym powietrzu).

III. Cele programu

1. Cel główny:

Ograniczenie skali zjawiska narkomanii na terenie gminy Śrem

2. Cele szczegółowe:

- a) prowadzenie profilaktycznej działalności edukacyjnej jako alternatywy dla zachowań ryzykownych,
- b) wzrost poziomu świadomości społeczności lokalnej na temat konsekwencji zażywania substancji psychoaktywnych, w tym dopalaczy,
- c) zwiększenie dostępu do systemu pomocy osobom uzależnionym od narkotyków, zagrożonym uzależnieniem oraz członkom ich rodzin.

IV. Odbiorcy programu

Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii skierowany jest do wszystkich grup społecznych związanych z problemem narkomanii, bądź zagrożonych prawdopodobieństwem jego wystąpienia.

V. Zadania programu:

1. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem:

- a) finansowanie/ dofinansowanie programów terapeutycznych dla osób uzależnionych,
- b) współpraca z placówkami leczenia uzależnień, z których korzystają mieszkańcy gminy Śrem.

2. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy narkomanii, pomocy psychospołecznej i prawnej:

- a) finansowanie punktu konsultacyjnego, w którym odbywa się poradnictwo dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem,
- b) prowadzenie instytucji streetworkera dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem w tym dla dzieci z rodzin zagrożonych uzależnieniem.

3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie zajęć sportowo-rekreacyjnych dla uczniów, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo – wychowawczych i socjoterapeutycznych:

- a) realizacja i finansowanie programów, warsztatów i kampanii profilaktycznych dla dzieci, młodzieży, zgodnie z programami profilaktyki przygotowanymi w szkołach prowadzonych przez gminę Śrem, zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 22 ust. 3 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii na podstawie diagnozy przeprowadzonej zgodnie z przepisami prawa,
- b) organizacja i finansowanie spotkań oraz wyjazdów profilaktycznych będących integralną częścią realizowanych całorocznych programów profilaktycznych,
- c) finansowanie szkoleń, konferencji, seminariów i kursów specjalistycznych dla przedstawicieli różnych grup zawodowych w zakresie rozwiązywania problemów uzależnień oraz wdrażania skutecznych strategii profilaktycznych,
- d) wspieranie szkół i placówek oświatowych oraz placówek socjoterapeutycznych i opiekuńczo – wychowawczych dla dzieci z rodzin z problemem narkomanii.

4. Wspomaganie działalności instytucji, organizacji pozarządowych i osób fizycznych, służących rozwiązywaniu problemów narkomanii:

- a) wspieranie działań służących rozwiązywaniu problemów narkomanii podejmowanych przez organizacje pozarządowe oraz osoby prawne i jednostki organizacyjne w rozumieniu ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie,
- b) wspieranie podmiotów fizycznych, których działalność służy rozwiązywaniu problemów uzależnień,
- c) wspieranie instytucji, których działalność służy rozwiązywaniu problemów uzależnień, w szczególności poprzez: doposażenie sprzętowe, organizowanie i finansowanie imprez profilaktycznych dla dzieci i młodzieży oraz osób dorosłych z rodzin dotkniętych problemem uzależnienia.

VI. Podmioty współpracujące przy realizacji Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii

- a) Ośrodek Pomocy Społecznej w Śremie,
- b) szkoły i inne placówki oświatowe,
- c) Powiatowa Komenda Policji w Śremie,
- d) Straż Miejska w Śremie,
- e) organizacje pozarządowe,
- f) inne instytucje współpracujące przy realizacji zadań z Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii.

VII. Sposoby realizacji zadań

Realizatorem Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii jest Urząd Miejski w Śremie.

Zadania realizowane są poprzez:

- a) zlecenie zadań jednostkom organizacyjnym gminy Śrem,
- b) zakupy i zlecenia zewnętrzne.

W przypadku potrzeby realizacji zadania przez organizację pozarządową, zostanie ono zlecone w formie konkursu ofert w rozumieniu ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

VIII. Zasady finansowania programu oraz sposób realizacji jego zadań

Źródłem finansowania zadań gminnego programu przeciwdziałania narkomanii są środki finansowe budżetu gminy. Finansowanie realizacji poszczególnych zadań określa preliminarz wydatków opracowany na dany rok, zgodny z budżetem gminy w dziale 851 – ochrona zdrowia, w rozdziale 85153 – zwalczanie narkomanii.

IX. Monitorowanie Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii

Monitoring Programu prowadzony będzie na podstawie:

- zbieranie danych statystycznych dotyczących problemów narkomanii,
- gromadzenia danych o miejscach i formach pomocy dla osób z problemem narkomanii na terenie gminy Śrem,
- wymiany informacji między instytucjami, organizacjami i wszelkimi podmiotami odpowiedzialnymi i realizującymi politykę związaną z przeciwdziałaniem narkomanii na terenie gminy,
- gromadzenie sprawozdań z realizacji zadań wynikających z Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii,
- prowadzenia kontroli powierzonych zadań zgodnie z planem kontroli na dany rok oraz według potrzeb związanych z realizowanym zadaniem,
- dokonania oceny realizacji Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii.

X. Sprawozdanie

Raport z wykonania Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii i efektów jego realizacji, przedkładany jest Radzie Miejskiej w Śremie, w terminie do dnia 31 marca 2023 r.

Przewodnicząca Rady

Katarzyna Sarnowska

Uzasadnienie

UCHWAŁY NR 338/XXXI/2021
RADY MIEJSKIEJ W ŚREMIE
z dnia 28 października 2021 r.

**w sprawie Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii na
2022 rok**

Ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii nakłada na gminę, jako zadanie własne, prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów z zakresu narkomanii.

Zgodnie z ustawą realizacja zadania winna być prowadzona w postaci Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii, określając zakres działań, które będą realizowane na terenie gminy, aby skutecznie prowadzić przede wszystkim profilaktykę w zakresie przeciwdziałania narkomanii wśród mieszkańców gminy oraz starać się rozwiązywać problemy wynikające z zażywania narkotyków.

W 2021 roku została opracowana Diagnoza Lokalnych Zagrożeń Społecznych, której wykonawcą była firma Nowe Horyzonty z Wrocławia.

Celem przeprowadzonego badania było zdiagnozowanie skali lokalnych zagrożeń społecznych na terenie gminy Śrem wśród dorosłych mieszkańców oraz uczniów szkół podstawowych i ponadpodstawowych.

W Gminnym Programie Przeciwdziałania Narkomanii zostały zdefiniowane najważniejsze problemy dotyczące uzależnienia od narkotyków oraz wskazane zadania, których zrealizowanie przyczyni się do osiągnięcia celu głównego programu, jakim jest ograniczenie zjawiska narkomanii na terenie gminy Śrem.

Wobec powyższego podjęcie uchwały należy uznać za uzasadnione.

Przewodnicząca Rady

Katarzyna Sarnowska